

10. januar 2013

Til medlemmer af Udvalg for Forskning, Innovation og Videregående uddannelser

Som et supplement til det materiale I allerede har modtaget fra os, er her et papir, der ser frem i tiden og angiver nogle pejlemærker for det socialpædagogiske område – pejlemærker som Socialpædagogerne arbejder hen imod, og som ligeledes skriver sig ind i behovet for en faglig solid grunduddannelse.

Et mere inkluderende samfund

Det danske samfund er et velfærdssamfund. Mennesker der er udsatte har muligheder i Danmark. Det mener vi socialpædagoger, der hver dag arbejder med udsatte. Men god socialpolitik skal blive endnu bedre, derfor har vi formuleret en strategi for fremtidens socialpolitik, der gør det muligt at planlægge metoder, indsats og uddannelse i forhold til fremtidens behov.

Visionen er, at alle mennesker, der er udsatte, får mulighed for at være en ligeværdig del af samfundet og udnytte sit potentiale. Vi taler ikke nødvendigvis om at bruge flere penge på området, men om at bruge en ramme der er mere visionært og fagligt funderet, så vi får bedre resultater – det vil sige et bedre liv for de samme penge. Vejen dertil er på den ene side en større grad af lokal inklusion og på den anden side en professionalisering af det sociale arbejde med udsatte borgere. Fremtidens indsats for inklusion skal for os at se koncentreres om en tidlig indsats, opbygning af velfærdsnetværk, støtte med ud i livet og hjemmet som den trygge kerne. Professionaliseringen af det sociale arbejde med udsatte skal ske gennem opbygning af viden om, hvad der virker, gennem nationale mål og gennem kompetente medarbejdere med en faglig solid grunduddannelse.

Visionen om den nære socialpolitik

Med kommunalreformen i 2007 blev ansvaret for det specialiserede sociale område flyttet fra regionerne til kommunerne. Ideen var, at sociale opgaver i højere grad skulle løses i nærmiljøet. Billedet af den sociale indsats i kommunerne er i dag et broget billede, men det er en anden historie. Her vil vi gerne folde visionen om den nære socialpolitik mere ud. På nogle områder har vi i dag isoleret udsatte borgere i særlige beskæftigelsesværksteder, boligområder og fritidstilbud. Det skal vi gøre op med, vi har fire pejlemærker for den udvikling:

1) For det første bør vi opbygge menneskelige netværk om udsatte borgere, når deres eget ikke kan støtte dem. Det kan være hjælp til at få familien og hverdagen til at fungere. Det kan være personer i lokalområdet, der hjælpes til at være noget for den unge med social fobi. Det kan være udviklingshæmmede, der gerne vil lære at lave mad og får hjælp fra pensionisten i opgangen. Velfærdsnetværk kan ikke som andet frivilligt arbejde være selvbærende. Der er brug for professionelle, til at hjælpe med at løse konflikter og løbende styrke relationerne, så de udvikler sig og er stabile, men forhåbentlig bliver socialpædagogen mere og mere overflødig efterhånden som netværket bliver stærkt.

2) For det andet skal vi investere mere i den tidlige indsats, for her er der penge at spare og gode liv at vinde. Vi skal have en aktivistisk socialpolitik, hvor vi arbejder i boligområder og institutioner med at spotte sociale problemer, når de opstår og inden de vokser sig store. Det kan være unge, der hænger ud i indkøbscentret i stedet for at gå i skole, voksne der sidder på bænken og drikker alkohol eller den udviklingshæmmede, der er i fare for at blive hjemløs, fordi hun ikke kan betale regninger. Det sociale arbejde skal turde tage dialogen og holde fast i borgeren, arbejde med familien og rammerne.

3) For det tredje skal kernen i vores sociale indsats være, at alle skal have et hjem, der er deres egen trygge base. Der er i dag udsatte borgere, der bor på institutioner og tilbud, der mere har karakter af arbejdspladser end hjem. Udsatte borgere skal som os andre have valgmuligheder i forhold til hvor de vil bo og hvordan de vil bo.

4) For det fjerde skal vi nedlægge en del af de særlige eksisterende ordninger og i stedet give mennesker, der er udsatte støtte med ud i livet. Den udviklingshæmmede i skånejob skal have støtte til kommunikation og konflikthåndtering – i begyndelsen meget, senere måske meget lidt. Den unge med social fobi, der ikke kan holde ud at køre i bus, skal have hjælp til at komme på arbejde og den psykisk syge skal have hjælp gennem perioder for at kunne gennemføre sin uddannelse.

De fire pejlemærker er ikke svaret på alle udfordringer, for der er også brug for en specialiseret indsats på landsplan, for anvendelse af ny teknologi til at frigøre den enkelte mv. Pejlemærkerne kan heller ikke realiseres overfor alle mennesker, der er udsatte, men de kan inspirere til en bedre indsats. Gevinsten er, at udsatte borgere bidrager, at de er synlige i samfundet, at de er inkluderede! En positiv spiral, hvor sociale problemer løses i lokalsamfundet med hjælp fra lokalsamfundet.

Nye roller til socialpædagoger

Socialpædagoger får nye roller fremover. I dag arbejder mange på botilbud, opholdssteder mv. hvor der er en fysisk ramme. Men vi ser også socialpædagoger som sociale viceværter, som bostøtte og som guide for uddannelsestrætte uge. Fremover vil socialpædagoger i langt højere grad skulle bevæge sig mellem de steder, hvor udsatte bor og opholder sig, og de vil skulle være eksperter på forskellige områder; f.eks. netværksopbygning, misbrugsbehandling og opsøgende familiearbejde. Hvis visionen bliver en realitet, vil der sandsynligvis blive brug for lidt færre socialpædagoger, men dem, der er, bør være fagligt stærke.

Socialpædagoger kommer til at arbejde meget alene med borgere, der er krævende. Derfor er der brug for stærke faglige miljøer, hvor de får coaching og faglig sparring og der er brug for en solid faglig ballast til at klare uforudsete situationer og skabe positive rammer for udvikling.

Professionalisering skaber bedre resultater

Vi ved i dag kun lidt om hvad der virker og ikke virker på det specialiserede sociale område. Hvordan kan det være, at man på Bornholms Mosteri kan bevæge en borger fra at være indlagt på psykiatrisk afdeling 4 måneder om året, og ikke have en arbejdsevne til at arbejde hver dag, og nu være på vej ud på det ordinære arbejdsmarked uden støtte? Hvordan kan det være, at de unge anbragte på Bülowsvej får en ungdomsuddannelse, når det er svært mange andre steder? Vi ved det ikke, for de bliver ikke bedt om at dokumentere, hvad de gør. Vi ønsker ambitiøse nationale mål for anbragtes uddannelse, for psykisk syges

beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked, for anbragte spædbørns tilknytningsevne – for at nævne nogen.

Det sociale arbejde er bedst, når det står på den bedste faglige viden på området. Det gør det ikke i dag. Vi hører fra ansættelsessteder, at unge der er færdige med pædagoguddannelsen har haft 6 lektioner om psykiatrien, og at de intet lærer om eksempelvis autisme eller konflikthåndtering med mennesker, der er meget udad reagerende. Der er omkring 40.000, som arbejder socialpædagogisk i Danmark, deres arbejde er komplekst og krævende, ofte har de ikke forudsætningerne for at arbejde med udsatte borgere. Pædagogstudiet i dag fokuserer mest på det almene område, på leg og læring. De kompetencer er der ikke brug for i forhold til udsatte misbrugere, hjerneskadede mv. socialpædagoger har brug for viden om bl.a. medicinering, psykiske lidelser, udviklingspsykologi, konflikthåndtering, og ikke mindst det lovmateriale, der omkranser området.

Vi skal inkludere udsatte borgere og vi skal professionalisere det sociale arbejde. Skatteborgere skal have mere for pengene og mennesker der er udsatte skal inkluderes og have mulighed for at få et bedre liv.